

DAMUNT DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL - SANT JOAN - SETEMBRE 1997 - n. 76

Reproducció en brodat

Els Gira-sols (Van Gogh, 1888)

National Gallery, Londres

Brodat de passat i teixit matisat amb formes rodones

1997

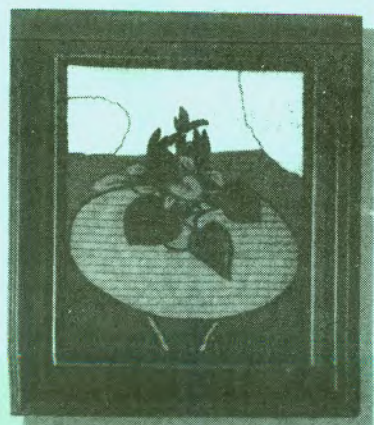
Reproducció en brodat

Arlequí (Pablo Picasso, 1901)

Museu Metropolità de Nova York

Brodat de passat i teixit modelat

1997

Reproducció en brodat

Ciclamen Púrpura

(Henri Matisse, 1911)

Col.lecció William Acquavella, Nova York

Brodat de passat i teixit

1997

DAMUNT DAMUNT

Revista d'informació local
SANT JOAN (MALLORCA)

SETEMBRE 1.997 - Núm. 76

Dipòsit legal PM-673-1991

Domicili: Major, 68
07240 - SANT JOAN (MALLORCA)

Director:

Miquel Florit Huguet

Confecció:

Guillem Morlà Adrover

Fotografia:

Miquel Florit Huguet i altres

Dibuixos :

Joan Morey Company

Col·laboradors:

Andreu Bauzà i Joan
Gabriel Company Gayà
Miquel Florit Huguet
Catalina Jaume Ginard
Bàrbara Mates Sastre
Joan Morey Company
Guillem Morlà
Antònia Torrens
Miquel Pocoví Mieres
Arnau Company Mates
A.M.
Joan Gayà Mates

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR
PETRA (MALLORCA)

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS

POEMES I GLOSES

COL·LABORACIONS

- * Cartes per llegir dues vegades
- * Contarelles i memòries(VI)
- * El Dr. Miquel Pocoví, Pregoner de les Festes
- * Fa 50 anys de sa camiona
- * Josep Estelrich, la reivindicació de la pagesia
- * Llibres: Jaume Santandreu
- * Per la vila i fora de la vila - La Balanguera, Himne de Mallorca
- * Vivències d'una joventut

PORTADA:

Brodats d'Aina Estelrich (Turricana)

NOTA: Els articles publicats sols expressen l'opinió dels seus autors. La revista no s'identifica necessàriament amb el seu contingut.

"Festes passades coques menjades"

Aquest refrany, creim no ha perdut la seva vigència. Així i tot volem donar un repàs a les Festes o actes realitzats, fent ressò Damunt Damunt dels comentaris recollits, que no coincideixen sempre amb l'opinió d'aquesta redacció. Això pot servir per dues coses: empipar als organitzadors i servir-les per esmenar deficiències els propers anys. Tot depèn del talant democràtic dels destinataris. Les Festes del 97 han estat autènticament populars, participades, en conjunt bones Festes. Enhorabona i molts d'anys!

El programa

El fulletó o programa de Festes arribà amb devers 15 dies d'antelació. Aquesta "puntualitat" municipal ha merescut l'elogi dels

santjoaners. Bona portada i presentació i exposició clara.

La **salutació** en vers, firmada pel batlle Gabriel Mora ha merescut el comentari d'algun diari.

En quant al **pregó** és costum estesa a molts de pobles publicar el del anys anterior i així es fa a Sant Joan. Comentari: Mancava la firma del pregoner de 1996.

Pregó de 1997

El pregó a càrrec de Miquel Pocoví Mieres fou popular i emotiu. Arribà a tothom aquest catedràtic de Biologia Molecular. Té la difícil senzillesa dels homes autènticament grans.

Sortida de dimonis

L'acte més popular, més esperat de totes les Festes. Si un any faltassin els dimonis, xeremiers i flaviolers, les Festes deixarien d'esser populars.

Amollada de coloms

Un acte que hi ha que agrair al Club Colombòfil de Sant Joan.

Torneig de futbol

Aquest torneig en memòria dels mestres Fuster i Mas, - creim que encertadament - forma part tots els anys dins el programa de Festes.

Concert de la Filharmònica Porrerenca

És un clàssic de les Festes. Bona la direcció del jove Joan Martorell i Adrover.

La Berbena

A la ja veterana "Carrutxa" hi ha que comptar amb la jove "Psicodèlia". Tenim dos grups musicals distints que satisfan molts de gusts.

Les exposicions i els artistes

Molt interessants els treballs realitzats a l'Escoleta d'Estiu exposats a la Casa de Cultura.

L'exposició de pintura decorativa i reciclatge a ma de Raquel Marcos

Sánchez confirmà les expectatives que despertà l'article que publicà el passat mes de juliol D. D. a la pàgina 10. Els objectes exposats s'han convertit en mans de Raquel en petis i preciosos tresors.

Qui és na Raquel Marcos? Ens ha preguntat més d'un lector. L'article mencionat i el que publicà en la revista del mes de març (pàg. 20-21 D.D. n. 72) ens dóna l'idea de la sensibilitat i personalitat d'aquesta "nova

santjoanera".

Raquel va néixer en el setembre de 1965 i és llicenciada en Filologia Francesa per la Universitat Complutense de Madrid i Tècnic Superior en Disseny d'Interiors per la Escola d'Arts Decoratives de Madrid. Coneix els idiomes Francès, Anglès, Italià i Alemany. Ha donat classes i treballat com a traductora i intèrpret dels esmentats idiomes. Posseeix el títol de tècnic de grau mitjà com a Monitora - Educadora en campaments infantils pel Ministeri d'Educació i Ciència.

M.F.H.

Aina Estelrich i Costa (Turricana)

"Una santjoanera de tota la vida" exposà en el baixos de la Casa de la Vila una col·lecció de quadres **brodats amb punt de passat**. Ha estat - possiblement - l'exposició més visitada i la gran revelació per aquells que coneixien a Aina Estelrich des de sempre i no sabien d'aquesta habilitat que en les seves mans es converteix en art del més autèntic. Per aquelles persones que visitaren l'exposició d'Aina Estelrich i desconeixen l'artista, direm que va néixer a Sant Joan un dia del mes de maig de 1927 i es casà l'any 1947 amb Jordi Gayà Estelrich (Fideuer), passant el jove matrimoni a la possessió de Solanda on estaran durant 9 anys. Durant la seva estada a Solanda varen néixer els seus fills Jordi i Margalida. Aina Estelrich va aprendre a brodar al costat de sa seva germana Maria (d'en Mora) que morí molt jove i estava considerada com una gran brodadora, l'alumna més avantatjada d'aquella escola de broadores que fou ca ses Tronques.

Després de l'estada a Solanda, Ramon i Aina, es traslladaren a viure a

Palma on obriren un petit negoci (camisseria), temporada en que Aina es dedicà a brodar per altri per ajudar a l'economia familiar, fins que l'ampliació del comerç familiar, que es convertí en supermercat, requeri la seva dedicació, motiu pel qual deixà de brodar.

Reproducció en brodat

Camí amb xiprers

(Van Gogh, 1890)

Rijksmuseum Kröller-Müller, Otterlo

Brodat de teixit amb formes rodones puntetjades

1997

Reproducció en brodat

Llag amb cignes i nenúfars

(Cesare Piccharini)

Vidriera de Vil·la Torlònia (Roma)

Brodat de passat amb colors molt vius

1997

L'activitat comercial es perllongà durant 20 anys, que es va interrompre per causa d'un accident laboral. Amb aquesta forçada jubilació no va acovardir a Aina, tot al

contrari, d'aquí comença una nova etapa enriquidora, dedicant part del seu temps a l'art i a la cultura, estudiant el Graduat Escolar i cursos de català; mecanografia i tornant altra vegada a brodar, no fent aquesta vegada feina "d'embarg" o comercial, començant uns treballs que en les seves mans s'han convertit en autèntiques obres d'art. La lectura i consulta de llibres sobre art, de les biografies dels grans pintors com Picasso, Miró, Dalí, i altres estrangers, antics o clàssics, a més del contemporanis, li han ajudat a identificar-se amb el pintors i la seva obra fent que hagi sabut reproduir - millor dit recrear - amb gran fidelitat i mestria tant gran varietat d'estils.

Quin és el secret per què un quadre brodat a ma es convertesqui en una autèntica i valuosa obra d'art? Aina ho expressa així: "Sempre m'han agradat les coses ben fetes. Per aixó hi dedico temps i abans procur documentar-me".

Miquel Florit

ANADA A LLUC A PEU

Antònia Torrens

El passat 6 de setembre, un grup de santjoaners van voler participar amb les activitats de la Diada de Mallorca. Aquesta fou l'anada a Lluc a peu. Hi participaven tots els pobles de la part forana. La partida dels santjoaners fou devers les dotze de la nit de dia 6 de setembre. La partida fou anunciada amb quatre coets. Aquest joves sempre van tenir

el recolzament d'un cotxe que duia provisions (aigua i fruita).

L'arribada a Inca fou devers les tres i mitja. A Inca es va afegir un altre grup de Sant Joan de devers 10 persones.

Tots plegats tornarem seguir la caminada i cal dir que cada poble es distingia per la seva camiseta. Sant Joan duia una camiseta blanca que a la part de darrere tenia unes lletres

que deien "de Sant Joan a Lluc a peu" i davant l'escut de Sant Joan.

L'arribada a Lluc fou devers les 7 més o manco. A l'arribada ens esperava un tassó de xocolata, donuts i un obsequi d'unes cintes de la Mare de Déu de Lluc.

Animau-vos per l'any vinent! Com més són més riuen i més aviat passa el temps.

RECAPTACIÓ DE TRIBUTS

El període de cobrança voluntària a l'Oficina de Manacor, c/. Ronda Institut n. 12, compren des del 1é. d'octubre al 1é. de desembre de 1997. Després comença el període de recaptació executiva, amb recàrrecs, interessos de demora i despeses.

A la Casa de la Vila, la cobrança voluntària es farà els dies 16, 17, 20 i 21 d'octubre

de 1997, de 9 a 13 hores.

Es recorda que, entre finals de l'any passat i primers mesos d'aquest any 1997, tots els mitjans de comunicació, i també aquesta revista, es feren ressò del tancament dels abocadors de fems i deixalles i del seu tractament a la planta incineradora de Son Reus (Palma) per raons de salubritat pública.

Aquest nou servei, del que és

capdavanter el Consell Insular de Mallorca, té un cost repercutible als veïns dels seus respectius pobles.

Per aquesta raó enguany trobareu un rebut de fems, en quantia major a la de 1996

Sant Joan, 5 de setembre de 1997

Signat: El Batle

Gabriel Mora Mas

ELENA FONTANA EXPOSÀ ELS SEUS DIBUIXOS I FOTOGRAFIES

També a la Casa de Cultura exposà els seus dibuixos i fotografies aquesta també "nova santjoanera"

que és **Elena Fontana Pérez**. És l'esposa de n'Antoni Nicolau (Parrec) i viuen en el carrer Consolació. Tota una admirable i grata sorpresa són les obres de d'Elena Fontana, on queda demostrada la creativitat i el domini de dues tècniques d'aquesta mestressa de casa, que traient temps sap combinar les seves feines d'esposa i mare amb l'art i la cultura.

M.F.H.

Joan Lluís Miró Gayà

exposà, en el saló d'actes de la Casa de la Vila, una **col·lecció d'olis i acrílics**, baix el títol genèric "La vida i l'amor". La lectura del catàleg que acompanyava l'exposició és de gran ajut per comprendre i valorar l'obra de Joan Lluís. Voldriem tenir més dades biogràfiques, conèixer millor el seu currículum per opinar sobre aquest jove artista que cada

any ens sorprenen amb noves aportacions.

Sense menysprear la qualitat i valors de Joan Lluís - creim que estam davant un autèntic artista - tant com a pintor-dibuixant com dissenyador, és el món interior d'aquest artista que s'insinua en els seus escrits i ens fan pensar que l'escriptor i l'artista es poden complementar, com és el cas del nostre amic Joan Pla, escriptor i pintor-dibuixant ja consagrat.

HOMENATGE A LES PERSONES MAJORS DE 80 ANYS

El dia 31 d'agost tengué lloc, a la Plaça de la Constitució, l'habitual acte d'homenatge a les Persones Majors de 80 anys, que, dins el marc de les Festes Patronals, l'Associació de Persones Majors i "Sa Nostra", dediquen, conjuntament, a aqueix col·lectiu.

L'acte, presidit per el Sr. Batle, Sr. Director General d'Acció Social de la CAIB, Regidors del Ajuntament, Director de "Sa Nostra" i President de l'Associació, va consistir en fer entrega als homenatjats d'un obsequi, ofert per "Sa Nostra" i gelat amb ensaimada, donat per l'Ajuntament. Al final hi va haver, també, gelat i ensaimada per a tothom. Aprofitant la gran concurrència de persones, sobretot, de Gent Gran, a l'acte, es va fer l'entrega dels trofeus als guanyadors dels torneigs, celebrats pels membres de l'Associació, durant la campanya 1.996/97.

Pel de l'escambri, que tengué lloc durant l'hivern, omplint de interès les vetllades dels

dissabtes i diumenges de l'Estació friolera, va rebre els corresponents trofeus com a campiona la parella formada per Rosalia March Guitart i Antònia Mayol Gelabert i, com a sota-campiona, la constituïda per Joana A. Antich Gual i Joana Canals Moyà.

Els torneigs de petanca i bitlo foren programats, ja, com a actes de les Festes Patronals 1.997, degut a la premura de temps, es desenvoluparen dins un clima de certa tensió i, sobre tot el de petanca relativament pressionats per a poder finalitzar abans de l'entrega de trofeus.

A l'acomiadament d'aquest torneig, es va proclamar guanyadora indiscutible la tripleta formada per Josep Mates Juan, Joan Nicolau Mates i Martí Jaume Gomila, els quals reberen els Trofeus de campions.

Pel que respecta al segon lloc, es va produir un empat entre les tripletes 4 i 6 i es tengué que recorre a la puntuació directa, la qual va afavorir a la n. 4, que, integrada per Guillem

Bou Mas, Joan Nigorra Gaià i Miquel Barceló Antich, es va proclamar sota-campiona i se li va fer entrega dels trofeus pertinents.

Quant al bitlo, hi ha que dir que la participació fou massiva entre les senyores del sector més novell de l'Associació, proclamant-se vencedora total Antònia Company Bauzà i, segona classificada, Maria Company Mas, les quals reberen els trofeus de campiona i sota-campiona respectivament.

Volem recordar, finalment, la fenomenal actuació de l'Agrupació santjoanera "Aires de Pagesia", que, en als entre-actes, va alegrar i omplir de goig als assistents, els quals ho agrairen aplaudint llargament cada una de les seves actuacions. Al final, molts dels presents volgueren integrar-se en el "rotllo", demostrant quanta veritat conté allò de "el que ha tengut, ha retingut".

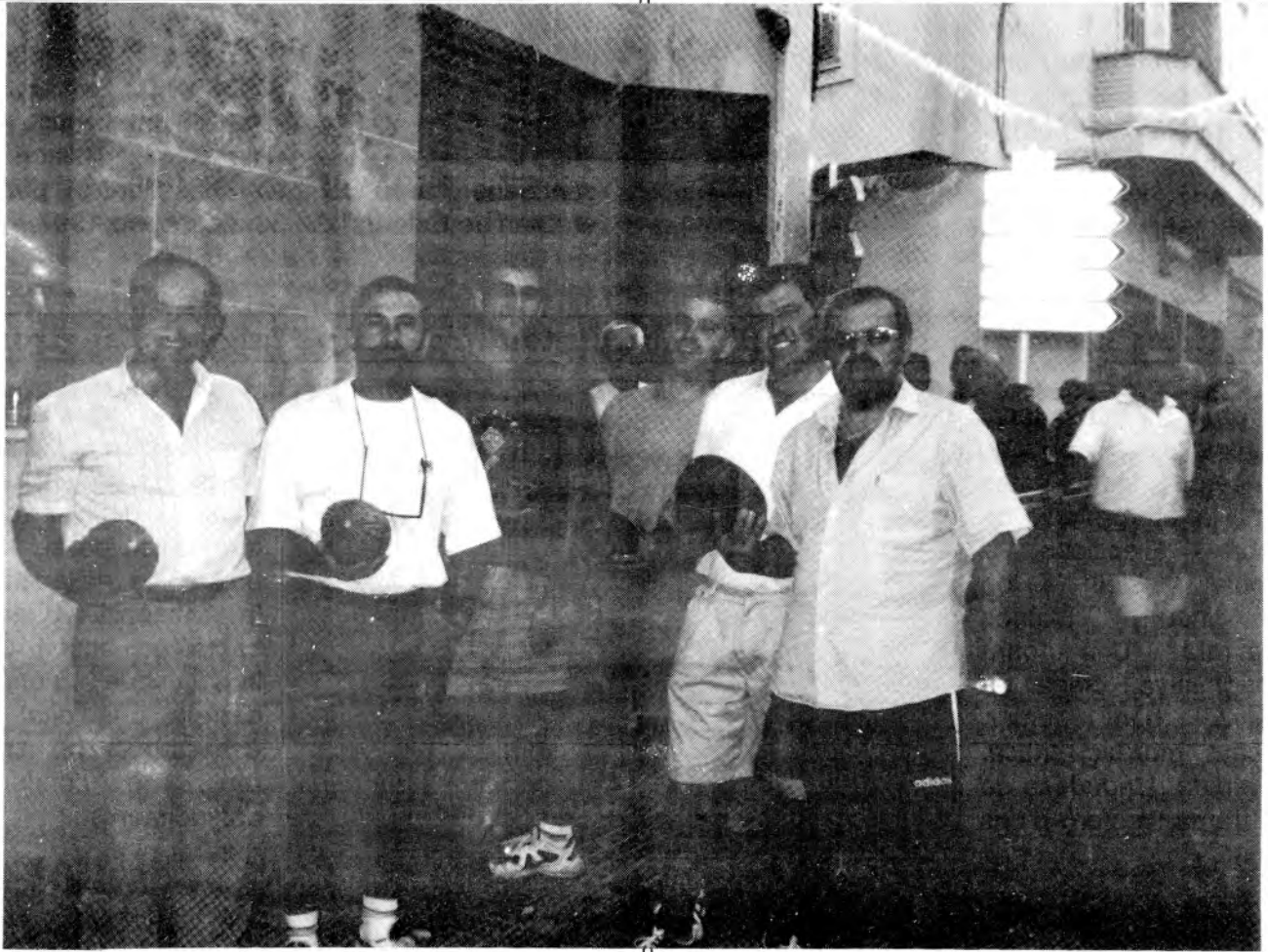
Joan Gayà i Mates

CARRERES CICLISTES

Les carreres han estat organitzades per en Toni Xavier Mas Jaume i en Toni Gayà Gayà, ambdós de la Penya Ciclista Sant Joan, i patrocinades per l'Ajuntament de Sant Joan. Hi havia carreres per les següents categories: Locals i pels Federats: Alevins,

Infantils, Juvenils i Aficionats. Volem agrair als germans Munar la seva participació encara que darrerament no estiguin entrenats; i també, o en Toni Oliver, que sense anar habitualment en bicicleta, se va voler afegir a la festa i s'apunta. D'altra banda,

demanaríem a tota aquesta gent que durant la carrera mou les valles col·locades per la Policia Local i invadeix el circuit de les carreres, procuri pensar en el perill que això suposa, i d'aquí a endavant procuri tenir una actitud un poc més cívica i educada.

CLASSIFICACIÓ**LOCALS:**

- 1.- Joan Company
- 2.- Miquel Munar
- 3.- Rafel Munar

Altres: Andreu Bauzà, Toni Ferriol, Toni Mates, Miquel Company, Joan Roig, Toni Oliver, Joan Maià

ALEVINS 68:

- 1.- Miquel Feron Gelabert
- 2.- Gabriel Mora

Corredors classificats : 2

Distància: 4,8 Km.

Velocitat mitja: 12,423 Km./h

INFANTILS 66:

- 1.- Miquel Caldentey
  - 2.- Gabriel Picornell
- Corredors classificats: 10

Distància: 12 Km.

Velocitat mitja: 33,103 Km./h

JÚNIORS:

- 1.- Mariano Muñoz
- 2.- Miquel Perelló

3.- Maite Cerdà

Corredors classificats: 20

Distància: 42 Km.

Velocitat mitja: 36,663 Km./h

JUN./SEN.

- 1.- Francisco Javier Trujillo
- 2.- Antoni Pujol
- 3.- Guillem Gayà

Corredors classificats: 23

Distància: 54 Km.

Velocitat mitja: 40,190 Km./h

Presentació del llibre "República, Guerra Civil, Postguerra a Sant Joan. El món de la pagesia.

A l'acte de la presentació del llibre de Josep Estelrich Mieres, ha estat uns dels actes culturals de les passades Festes Patronals més concorreguts i autènticament popular, acostumats com estan a que aquests actes

siguin minoritaris. Aquest acte organitzat pel Col·lectiu Teranyines el passat dia 30 d'agost reuní a gent vinguda de tota Mallorca que s'uniren als santjoaners per retre homenatge pòstum a Josep Estelrich.

A una altra pàgina d'aquesta revista reproduïm l'article que firmat per l'historiador santjoaner Arnau Company (des Centro), publicà el "Diari de Balears" dia 30 d'agost de 1997.

Teatre: "Eleccions a Poble Vell" interpretada pel Grup Biaixos i Capgirones

El grup de teatre local Biaixos i Capgirones tancaren les Festes amb la interpretació de l'obra "Eleccions a Poble Vell" de Bartomeu Llabrés Mayrata. Una obra imaginativa, plena de sàtira, bon humor, picant, mordaç, crítica, divertida. L'agudeses de la trama, l'esforç d'uns

actors que no escatimaren hores d'assaig, donant amb il·lusió i decisió tot el que tenien de si, feren brollar les riallades de la gent senzilla que sap captà un acudit o la ironia que s'amaga darrera una dita. Els espectadors ho agraïren amb continuats aplaudiments.

Joan Jaume Nigorra

Repartiment: Don Jordi
Maciana
Tòfol Paner
Catalina Catafó
Joanet
Cati
Maria
Inès
Felip Coix
Tina
Càmera
Madò Margalida
Mateu Retxa

Biel Company Gayà
Bàrbara Mates Sastre
Andreu Bauzà Gayà
Maria Fiol Vadell
Joan Mates Company
Joana Mates Gayà
Mª Magdalena Jaume Nigorra
Catalina Mª Bauzà Bauzà
Joan Nigorra Gayà
Rosa Mª Ferriol Martorell
Mª Antònia Nigorra Vich
Catalina Lluïsa Gayà B.
Mateu Gayà Company

Apuntador:
Xisco Alzamora Bauzà

Direcció artística:
Àngela Riera Puig

SOPAR DE GERMANOR

El divendres 12 de setembre, la Parròquia de Sant Joan a través del seu grup "Amics del 3é. Món" va celebrar per tercer any consecutiu un sopar de germanor: "pa amb oli solidari". Enguany tengué per objectiu recaptar fons pel projecte: Dispensari de les Germanes de la Caritat a la Missió de Barra de Patuca (Hondures).

Per començar l'acte, que es desenvolupà a la plaça de la Constitució, el Rector Mn. Antoni Riutort, va donar les gràcies a tota la gent per la seva col·laboració en favor d'una causa bona. Llavors llegí unes frases d'un llibre de la Mare Teresa de Calcuta. Després al·l'entretant l'Agrupació "Aires de Pagesia" encetà el ball de bot, la gent assaboria el panet ple de trempó. Passant així una vetllada entretinguda. Si bé el fet de ser en divendres, dia feiner, l'assistència no fou tan nombrosa. La recaptació,

que a la fi és el que importa, va superar les xifres de les anteriors vetllades. Així entre tiquets, sorteig i donatius; alguns de certa importància, es varen superar les 500.000 pessetes. Les anteriors 1995 per una fusteria a Santo Domingo (República Dominicana) i 1996 per un laboratori d'una escola de Lima (Perú) havien recaptat entre les tres-centes i tres-centes cinquanta mil pessetes.

L'recaptació d'enguany, tal volta s'ha vist afavorida per la sensibilitat que sent la nostra vila per les activitats de les

monges de la Caritat i també per les Missions de Hondures a on aquests darrers anys hi han desenvolupat la tasca missional tres santjoaners, religiosos missioners de Sant Vicenç de Paül.

Recordarem: el P. Amador Bauzá Vaquer, ordenat en 1948. P. Francesc Mas Mates, ordenat en 1950 i que el 28-8-1960 fou

víctima d'un accident de tràfic deixant allà la seva vida. Finalment el P. Joan Company que ordenat en 1953 hi ha dedicat quasi 40 anys d'apostolat.

En l'actualitat no hi ha presència santjoanera en aquestes missions de Hondures.

D'aquesta manera la nostra gent ha deixat constància una vegada més de la seva solidaritat amb ajudar als problemes dels necessitats.

Joan Jaume Nigorra

Sant Joan a les fosques

L'apagament de llum del divendres horabaixa del dia 22 d'agost, que afectà a tota Mallorca i Menorca, no va causar greus perjudicis a Sant Joan i és que el nostre poble fou dels més sortats ja que aproximadament a les 20,30 la llum havia tornat. Qualcú comentà que això fou així perquè els santjoaners tenim bo amb l'ex-conseller Reus, ara President de GESA.

Banca March repartint premis.

En el sorteig celebrat entre els clients de Banca March, que

havien efectuat la Declaració de I.R.P.F. amb aquesta entitat, resultà premiada amb 50000 pessetes Margalida Juan Munar (Costixera), casada amb Miquel Barceló Antich (Paris).

El també santjoaner Miquel Joan Gual, ex corredor ciclista, fou agraciats en el sorteig del mes d'agost. Precisament el premi consistí amb una bicicleta. Enhorabona als afortunats!

Un equip de Televisió Alemanya a Sant Joan

El passat dia 28 d'agost un equip de televisió alemanya, la n. 3 - Canal ARD, va estar a

Sant Joan gravant l'acte més popular de totes les festes: la sortida dels dimonis i els xeremiers.

Aquest equip ha gravat 13 capítols a Mallorca, que seran emesos a Alemanya des de el 21 de setembre, cada diumenge, amb una duració de 15 minuts. Seran tractats temes de gastronomia, paisatge i cultura de Mallorca. Precisament la "gravació" de Sant Joan queda classificada dins la cultura popular. El canal ARD pertany a la televisió estatal i es equivalent a la TVE -2 espanyola.

El concert del Grup de Cambra "Simfonia Brass Quintet"

El poble de Sant Joan, que per motius que ignoram no va esser inclòs en el programa del X Festival Internacional de Música Clàssica (a Cura), que organitzà la Mancomunitat Pla de Mallorca, d'una manera inesperada poder gaudir el passat dia 29 de d'agost d'un Concert que omplí d'un públic atent la nau central de la l'església parroquial i satisfé al més exigent melòman.

Aquest Concert inclòs dins el "Programa Cultural Art Jove '97" baix el patrocini del Govern Balear fou una grata sorpresa per a tots els aficionats a la música.

El "Simfonia Brass Quintet" va néixer l'agost de 1995. A pesar de la seva relativa recent creació aquest grup ha ofert concerts arreu de tota l'illa. Ha participat dins el "Cicle de Concerts de Música Clàssica al

Campus" a la UIB. Obtingué el primer premi de Grups de Música de Cambra al Certamen organitzat per la Direcció de Joventut i Família.

Ens interpretà obres de J.Ph. Sousa, Kees Schoonenbeck, J.V. Machí i Castell, Ph. Jones & E. Howarth, André Waignien, F.W. Meacham, Henri Mancini, Scott Joplin i M. Rodríguez.

M.F.H.

Ofici solemne en honor del nostre Patró

Un dels actes tradicionals de les nostres Festes Patronals és l'Ofici solemne del dia 29, festa del martiri de Sant Joan Baptista el nostre patró.

Enguany fou una missa concelebrada presidida per Mn. Bartomeu Tauler, Rector de Porreres, acompanyat per altres Rectors solidaris: Mn. Antoni Riutort, Mn. Pere Riera, Mn. Onofre Torres endemés de Mn. Gabriel i Mn. Josep Estelrich, Mn. Jordi Gayà i Mn. Rafel Jaume.

Aquest Ofici tal volta fou més solemne tota vegada que el celebrant Bartomeu Tauler ens va cantar amb bona veu el "Prefaci" oració litúrgica i principal de la missa, que feia ja anys que no es cantava.

El grup "Aires de Pagesia" acompanyat pel grup de Xeremiers i joves flaviolers de Sant Joan, ballà amb elegància el "ball de l'Oferta". Llavors el matrimoni Ramon Gayà i Aina Estelrich que aquests dies ha

celebrat les seves Noces d'Or, feren l'oferta del pa i el vi.

El cor Parroquial interpretà amb encert la litúrgia musical i al final cantà l'Himne al poble de Sant Joan del mestre Josep Rosselló.

A aquest ofici solemne que comptà amb molta participació de fidels hi assistí la Delegada del Govern Catalina Cirer acompanyada pel Batle i Regidors del PP de l'Ajuntament. **Joan Jaume**

NECROLÒGIQUES

Llorenç Llull Llull (Forner) morí el passat dia 14 d'agost a l'edat de 75 anys.

De jovenet havia estudiat a Lluç juntament amb altres santjoaners de la seva edat. D'aquí tal volta el seu interès per l'esport i especialment el futbol.

L'any 1945 quan en Miquel Fiol creà la "Unión Deportiva San Juan", en Llorenç hi figurava com a directiu fundador. També hi formà part com a defensa en les primeres

formacions de la desapareguda "U.E. San Juan", devora en Joan Bauzá (Lligadet), que més tard seria el seu cunyat. El primer partit es va jugar per les Festes Patronals de 1945 en un camp improvisat "Es pou de ses Fernández".

En Llorenç després de casat en 1946 amb Maria Bou Mates, va viure uns anys a Sant Joan fent de forner i pagès i l'any 1956 es traslladar a Palma per raons de la seva feina, on va fer de xofer en distintes empreses (Autocars Nicolau, Salma, Emt, i

altres. Abans també va fer el correu Estació - Sant Joan - Vilafranca. Mai va descuidar el venir a Sant Joan. L'any passat celebrà les seves noces d'or i es donà la circumstància que l'any 1946 es varen casar tres de les cinc germanes Bou Mates que foren Maria, Francisca i Antònia.

Rebin el nostre condol la seva viuda Maria, el seu fill Llorenç, filla política Tina, netes Amanda i Noelia i altres familiars.

Joan Jaume - Miquel Florit

NECROLÒGIQUES

Antoni Florit Bauzà (Marió) morí el passat dia 15 d'agost a l'edat de 80 anys. Era viudo des de fa bastants d'anys.

Antoni Marió va ser guàrdia civil ingressant en el Cos durant la postguerra. El seu primer destí fou a Valltierra (Navarra) i posteriorment, tornat a Mallorca, va estar a Porreres i Petra. Rebi el nostre

condol la seva filla Antònia, fill polític Sebastià Ribot i nets i altre família.

Maria Bauzà Sastre (Sastre), morí dia 11 d'agost a l'edat de 80 anys.

Na Maria Sastre va viure durant 50 anys a Barcelona. Quan quedà viuda tornà a Mallorca. Rebi el nostre condol els germans i altres familiars.

Joan Bauzà Jaume (Paloni), morí a l'edat de 67 anys el passat 25 d'agost.

Era en Joan Paloni un home bo i un bon professional com esvaïdor i fruticultor. Rebi el nostre condol la seva viuda Francisca Company, el seu fill Rafel, filla política Catalina i altra família.

CASAMENTS

Josep Mestre Estelrich (Batxà) es casà amb **Maria Magdalena Fuster Negre d'Artà** el passat dia 26 de juliol en l'església de Sant Salvador d'Artà.

Antoni Mates Bauzà (Peramates) es casà amb **Maria Cristina Gayà Bauzà (de can Fideuer)** el passat dia 8 d'agost.

Lluís Garcia Fogeda Company es casà amb **Maria Victòria Munar (des Rafal)** el passat dia 9 d'agost.

Bernat Carbonell Mates (Maria de la Salut) es casà amb **Catalina Barceló Rosselló (de can Paris)** dia 2 d'agost.

Miquel Arbona Fullana (de Montuiri) es casà amb **Catalina Barceló Garcia (filla d'Andreu Falet)** el passat dia 30 d'agost.

ENHORABONA!

Francesc Xavier Nigorra, mor en accident de trànsit

Fou en la revista del passat mes d'agost (D.D. n. 74) en que publicàrem unes notes baix el títol "La família Nigorra (Pico) encaçada per la desgràcia. En aquells moments, no pensàvem ni remotament que avui poguéssim encapçalar una notícia com la que reproduïm i publicà el Diari de Balears del 13-09-97: "Francisco Javier Nigorra Peinado, un jove de 22 anys i veí de Llucmajor, perdé la vida en la nit del dijous com a conseqüència d'un accident de trànsit que tingué lloc quan tornava al seu domicili. Es

dóna la circumstància que la víctima mortal era germà d'Óscar Nigorra, un dels dos operaris ferits en l'explosió que tingué lloc el passat dia 19 de juliol en el carrer Pare Bayo de Palma. Óscar patí ferides en un 90 % del seu cos i ara es recupera a l'hospital barceloní del Vall d'Hebron.

Francisco Javier menava un Peugeot 205 GTI, amb matrícula PM-5673-BC. En arribar al quilòmetre 21,750 de la carretera comarcal 717, es produïren els tràgics fets, just a un quilòmetre de Llucmajor.

Eren dèvers les onze i quart de la nit, quan el turisme del jove impactà amb la part de darrera d'un Ford Fiesta. Com a conseqüència del xoc, el Peugeot es dirigí sense control cap a fora de la calçada. Llavors col·lidí amb unes amb unes pedres i entrà en una finca. Finalment impactà amb un arbre que quedà arrabassat i el vehicle bolcat. El cos de la víctima sortí després i la mort fou instantània. El conductor del Ford Fiesta quedà il·lès..."

A la Mare Teresa de Calcuta

Del món ha desaparegut
 una estrella de l'atzur
 un ser que ho fou tot virtut
 que de tot mal fou gran mur
 i cruixint d'infinita set
 entregada al demés
 s'ha apagat son blau llumet
 per places i amples carrers.
 A vos Mare Teresa
 canten amb viu melodia
 tot caritat i dolcesa
 curaven tota ferida
 i encrostat de sol i d'anys
 semblant l'almoina de pau
 en tots indrets i viarany
 les greus ferides curen
 i les vostres crescudes novelles
 que es conten de quatre mil
 aromàtiques poncelles
 van seguint vostre perfil.

Bàrbara Mates Sastre

Glosa d'acomiadament

Aquesta és la "despedida"
 d'un actor aficionat
 que igualment que l'any passat
 en nom de la companyia
 agraïm la simpatia
 i l'atenció que heu prestat
 i si hi ha qualcú "agraviat"
 que mos perdoni voldria.

Gabriel Company (Forner Boveta)

Enguany no tenc res que dir
 quasi tot ho heu fet bé
 no heu arribat a cas forner
 ni amb so llum ni es paperí
 m'ha costat haver d'assumir
 molts d'anys d'haver de fer es mè
 i esper que aquest any qui ve
 no ho hauré de repetir.

Gabriel Company (Forner Boveta)

A la princesa de la gent: Lady Di

Cal ho fóreu pura i gran
 com colom d'ales lleugeres
 viu record us guardam
 els minyons i les greus feres
 ton cor volava a son blanc
 sedent de la llibertat
 i el vol fou arravatat
 perdent de ver son viarany
 ton niu petit quan saberes
 guaitant el teus somnis d'or
 u dels sementers les blateres
 d'un sembrador del teu cor.
 i Simulant la correntia
 en vida bufada en plors
 dins joiosa melangia
 tent el bé hi trobau repòs
 i amb misteri les despulles
 ens heu deixat nostres cors
 de ceng de màrtir remulles
 tapada amb ramells de flors.

Bàrbara Mates Sastre

Reflexions

He estat ric en depressió
 i pobre en economia
 hauré passat per la vida
 somniant es viure millor
 he conegut el dolor
 d'una llarga malaltia
 però amb so temps tot s'oblida
 i tot té el mateix color.

Gabriel Company (Forner Boveta)

Noces d'or de Joan Gayà i Francisca Bauzà

Celebrar nocés d'or
 és una cosa molt bella
 perquè significa això
 que són vius tant ell com ella
 i que s'han sabut donar sa mà
 en l'alegria i en pena.
 Alabats podeu estar
 que així podeu arribar
 fins a l'etapa darrera.

Catalina Jaume de Calicant

A Aina Estelrich Costa

L'agost del noranta set
 per voltros ha estat honrós
 celebrareu bodes d'or
 que és un detall molt "hermós"
 i sa família i amistats
 tots vos rendiren honors.
 També a finals d'agost
 festa des nostre patró
 altre pic vares merèixer
 que te rendissin honor
 aquesta exposició
 que mos vares presentar
 tants de quadres de passat
 brodats amb tants de colors
 resulta meravellós
 varen ser molt admirats
 quedà vist i comprovat
 que ets dona de grans valors
 i un esperit destacat.
 Te desig molts d'anys de vida
 salut i felicitat
 amb companyia de tots
 aquells més estimats.

Catalina Jaume de Calicant

que en endavant no vos falti
 de Déu la benedicció
 i pogueu viure molts d'anys
 en vertadera unió.

Catalina Jaume de Calicant

(Conversant amb un homo que no tenia fe, Joan Jaume Gual (Jordà), pare de Catalina, Rafel i Toni de Calicant, va fer aquestes gloses):

Mestre Pep vos duis un toix
 davant sa vista posat
 jo vos he "acomparat"
 a un ase vell gelat
 de vint-i-cinc anys d'edat
 de ses quatre cames coix
 i quasi quasi un moix
 valdria més quantitat.
 Anem a tot lo primer
 que en aquest món va existir
 veurem que ha de tenir
 un Creador vertader
 per néixer el primer ametller
 sa ametlla d'on va sortir?
 Catedràtics digau-me
 i homes de sabidoria
 si la llum brillant del dia
 ningú pot apagar-la
 més que l'Infinit Poder
 que la mos dona per guia.

Joan Jaume Gual (Jordà)

Bateig de Maria Antònia Payeras i Gomis

Disset d'agost d'aquest any
 mil nou-cents noranta-set
 batiaren una nina
 amb alegria i encert
 els seus pares ha volgut
 que del cel fos heretera
 durà gravat un escut
 que honra la seva bandera
 Maria Antònia Payeras Gomis
 una nineta eixerida
 d'un esperit molt despert
 atractiva i "carinyosa"
 de petita se li veu
 un esser molt agradós
 que quan sigui més grandeta
 reprenguin el seus valors
 estimant en demesia
 pares i benefactors.
 El dia que et batiaren
 la prova del gran amor
 una festa de princesa
 feren el teu honor.

Manca d'humilitat

És sa tara més estesa
 tot mirat des del meu prisma
 s'afany de protagonisme
 i "beatúra" mal entesa

Amb esperit dictador
 i a penes xerrar amb ningú
 un grupet trobà oportú
 treure doblers des sarró
 en tants anys de cantador
 no havia trobat qualcú
 amb tan poc sentit comú
 i tan poca formació

Gabriel Company (Former Boveta)

PREGÓ DE FESTES DE SANT JOAN 1997

Els pobles quan celebren les festes més importants i significatives, les comencen amb el tradicional "pregó de festes" on es convida a una persona que tengui facilitat de paraula a desitjar les bones festes. Aquest any vos heu equivocat amb el convidat, jo no som homo amb facilitat de paraula, ni tampoc de lletres, som més bé un homo de ciència que es dedica a l'estudi de la Bioquímica i Biologia Molecular a la Universitat de Saragossa.

Ara bé, aquesta vegada, com a mínim, no em passarà com quan faig xerrades i conferències que se'm fitxen en el meu accent quan parl en castellà i acaben demanant-me: "Es usted catalán?" i jo contest, "No, som mallorquí i de Sant Joan!" i si pogués afegiria "fill de n'Andreu Prudenci i de na Francisca Faleu!"

Estic molt orgullós de considerar-me santjoaner. Li dec moltes coses en aquest poble i a les seves gent, començant pels qui van ser els meus mestres: Mestre Pagès, mestre Fuster, mestre Coll i, per descomptat en Miquel Fideuer i continuant per les persones de seny a que m'ensenyaren com era la vida, entre les quals vull recordar el meu cosí Pep Estelrich. Al cel sia!

Voldria que aquestes paraules

d'agraïment fossin en nom de tots els que ens consideram fills de Sant Joan i que per diversos motius estam fora de Mallorca.

Deixem les coses personals i passem al que m'han encomanat que és fer el 'l'Pregó de festes'. Pregó ve de la mateixa arrel de pregar (prec), per tant és una petició o prec que es fa a tota la gent que espera per divertir-se i passar-ho el millor possible. Aquesta vegada no fa falta pregar ni donar consells, perquè aquest poble de Sant Joan té un bon grapat de virtuts heretades dels nostres avantpassats i per tant no cal donar-vos-en gaire.

Basta mencionar l'esperit d'austeritat dels santjoaners reflectit en les paraules pronunciades, ja fa molts d'anys, per l'amo de Son Baró que quan la madona tragué els glans i les figues seques als missatges digué: Què és això de tants de principis, o glans o figues seques!

Per un altra banda cal ressaltar també, l'esperit de superació i constància que ve molt ben il·lustrat per la frase ja famosa per tota Mallorca i altres parts del món, pronunciada per un santjoaner que digué l'endemà després de la nit de noces: "Tot és mal de pelar!"

I, finalment, l'esperit de diversió que ha ocupat un lloc molt important dintre de cada

santjoanera i santjoaner. Record el fet que em contà ma mare que a una festa dels darrers dies, quan a una casa només quedaven un parell d'ambostes de farina dins la pastera i encara mancava molt per batre, les al·lotes de la casa, a falta de paperi, es divertien tirant-se la farina pel cap. Quan la madona de la casa les va veure, en lloc de reprimir-les, els digué: "Tirau-vos-la tota, tanmateix no basta per pastar una altra vegada!". Per tant tenint en compte les virtuts d'aquest poble, no més vull dir-vos a tots, santjoaneres i santjoaners, que vos ho passeu molt bé i si cal, millor que l'any passat. Que vos pugueu divertir amb tots els actes que la Comissió de Festes ha preparat. Que sigueu feliços i tolerants per poder aconseguir una millor convivència entre tots.

Voldria acabar amb una glosa del Cançoner del Pare Rafel Ginard:

*A nit sa fa sa revetlla
del gloriós Sant Joan,
els obrers demà aniran
per la vila amb sa canya verda.*

Santjoaneres, santjoaners i gent de fora poble, Comencen les festes! Visca Sant Joan!

Miquel Pocoví Mieres

RECORDANT

Recordant el que era i es feia a Sant Joan un temps, em va venir a la memòria aquella cançó que diu:

En acabar de segar

sa civada de son Mora
hi havia figa ubecora
amb crivells com sa ma.

D'aquesta cançó em vaig treure la següent conclusió: Si

ara demanàveu a la gent jove quina és la figuera aubacor, ben segur que alçarien un poc la seia i amb un somriure, dirien no saber res de la seva

"blanquilla", etc. però de les de la "reina", de "Sant Joan", "imperials", "d'aigua" o del perots, ja són història. El mateix passa amb les pomes. Ara sabeu que hi ha pomes "reineta", "starking", "golden", o "mis Europa", "Bella Roma" per posar noms estrafolaris, i ses "jesuses", "marineres", "de la rosa", "nieles", on són? No fa tant de temps hi havia gairebé a tots el colls de pou a on es feia l'hort casolà.

Molts recordaran que els arbres fruiters no necessitaven cap tractament, perquè eren sans sense cap tipus de cuc i la fruita era bona i gustosa, fins que varen venir el temps moderns, que per copiar el que venia de fora, varen començar a arrabassar arbres i sembrar-los dels que duïen del

estranger, i quan varen estar plantats, varen venir els problemes, quan la fruita madurava ja tenia el corc, llavors vam haver de començar a esquitxar i ara estam dins un pou sense fons perquè hem arribat que si no s'esquitxa cada setmana no es mor el cuc i posam una quantitat impressionant de verí. Això sí, per tot arreu veim etiquetes a on es pot llegir: "és un producte ecològic", una paraula de moda, però més falsa que un duro sevillano, perquè, qui, com i de quina manera, es fa perquè l'ecologia sigui un fet real i no pura teoria?

Tornant altra vegada a les figues, resulta més còmode dur-les, per exemple, d'Israel que promocionar les d'aquí i així i tot el nostre

desapareixerà i això sí, nosaltres tant contents, per consumir fruita exquisida i plantosa, encara que sigui de terres tan llunyanes i constin molt de dur-les i llavors troben estrany que el món rural desaparegui.

Seria interessant crear una societat de Amics de la Flora Autòctona perquè si la cosa continua així en poc temps ens haurem carregat tot el que ha estat sana i transparent. Crec que hi ha una llei que protegeix la fauna, per què no es fa el mateix amb la flora?

Seria interessant i a més els nostres fills ho agrairien i la terra al cap i la fi crec que també.

A.M.

FA 50 ANYS, QUE SA CAMIONA VA ESSER ARROSSEGADA PER UNA TORRENTADA, EN EL PONT DE SA LLOVA

Joan Jaume Nigorra

A la carretera de Sineu, en el tram del Pont de Sa Llova, el torrent que reb les aigües de Ses Algorfes, de Son Gual i altres: travessa la carretera i fa uns anys quedava llavors a la dreta al descobert, ple el seu llit de romequeres i brutor. Avui aquest tram esta entubat i així no dona la sensació de perillositat, que presentava abans el torrent. En aquest indret doncs, el dia 14 d'agost de 1947, ara fa 50 Anys, una torrentada va arrossegar sa camiona, que feia el transport de passatgers, entre el poble i l'estació del tren. Fou una desgracia de la que se'n feren ressò els diaris illencs. Així el diari "La Almudaina", que més tard junt amb el "Correo de Mallorca", passaren a ser "Diario de Mallorca". en la seva, edició del 16.08.1947, publicava a la pagina 2 la ressenya que transcrivim: "Anteayer 14 de agosto 47 descargó sobre San Juan un fuerte aguacero La cantidad de agua que se acumuló fue tanta que cubrió

caminos y carreteras impidiendo el tránsito y cubrió también en una gran extensión la línea del ferrocarril Palma-Manacor, en el tramo comprendido entre San Juan y Petra

El jueves por la tarde el camión que enlaza la villa de San Juan, con la estación del ferrocarril, se encontró en el trayecto con los efectos de la inundación, quedando paralizado junto al puente de Sa Llova, al no funcionar por habersele anegado el motor.

Ocupaban el vehículo varias mujeres, entre ellas dos religiosas, una niña y siete hombres. Como quiera que estando parados fuera ascendiendo el nivel de las aguas y presintiendo que éstas llegasen a cubrir el vehículo, entonces se decidieron a salir del vehículo ya inundado por encima de los asientos y se encaramaron sobre la cubierta

A l realizar esta operación la violencia de la corriente arrastró a la niña sin que los ocupantes

pudieran hacer nada para salvarla, pues rápidamente desapareció de su vista.

El cadáver de la citada niña llamada Juana Ordinas Ferriol de Sineu, fue encontrado ayer (15-08) a unos dos Km. de distancia del lugar del accidente.

Los demás ocupantes del camión pasaron un largo rato llenos de angustia, pues puestos en pie sobre la cubierta del camión, el agua ascendía de nivel y les llegó hasta la cintura. Sabían que estaban sobre el camión porque sus pies descansaban sobre él Árboles, paredes y animales, fueron también arrastrados por esta catástrofe que se cobró una vida humana".

Vet aquí, reflectida, en aquesta ressenya, la gran tragèdia, que va viure la nostra vila, un 14 d'agost de 1947, que va produir nombroses pèrdues i la d'aquesta nina sineuera que fou trobada pels agents de la Guardia Civil, bastants hores després de desaparèixer.

CONTARELLES I MEMÒRIES (VI)

per Andreu Bauzá Joan

(Continuació)**Retorn a casa després de 72 mesos i 14 dies de "mili"**

La guerra estava resolta a favor dels països aliats. Espanya començà a llicenciar "quintos", i el 17 de març del 45 tocà la meua. Gràcies a Déu després de 72 mesos i 14 dies. Fou una de les alegries grans que he tingudes durant el llarg de la meua vida.

Arribat al port de Ciutat, vaig posar la maleta al coll i amb vaig dirigir cap a l'estació del tren. Arribat a ella, em vaig escurar les butxaques arreu i només hi vaig trobar diners per arribar fins a Inca. No hi vaig baixar perquè vaig pensar: pel camí no em faran baixar, ho faran a Sineu, i d'aquí a Sa Bastida, que era on vivien els meus pares, me'n hauria anat a peu. Manco mal que passat Inca el revisor no em demanà la targeta.

Altra vegada a Sant Joan

"Bono", ja me trob altra vegada a Sant Joan, sense ofici ni benefici, més pelat que un genoll i havent perdut els millors anys de la meua vida que ja no tornaran.

Als pocs dies d'haver arribat, Mestre Miquel Puxé, que havia obert un taller de fuster a l'entrada del poble venint de Ciutat, em digué si volia fer feina amb ell, li vaig dir que sí i em donà 10 pessetes de jornal diaris, era poc però jo també encara era poc fuster.

Durant tres anys vaig ésser fadri i fora compromís. El primer em compraren la bicicleta i amb quatre companys algun diumenge anàvem a fer excursions, Son Salvador, Randa, Montission,

Sant Miquel, Lluç, etc. I a l'estiu anàvem a les verbenes dels pobles de més prop.

La bicicleta, medi de locomoció

Una vegada en Mateu de Son Fluxà i jo, un dissabte dematí, agafàrem les bicicletes i partírem cap a can Picafort. Allà prenguérem un bany a la mar, dinàrem i al capvespre anàrem al Port d'Alcudia, allà cercàrem una pensió per passar la nit. En Mateu va donar mig pa a l'amo de la pensió i aquell home va estar més content que un ca amb un os, perquè en aquell temps el pa era un article de primera necessitat i el que no tenia terra per sembrar blat ho passava malament, perquè la ració que donava l'Estat no bastava per mantenir un poll i si l'havies de comprar d'estraperlo el jornal no ho permetia.

Com he dit abans l'amo de la residència està molt content, posant-nos les bicicletes a bon lloc. Mentre, nosaltres ens anàrem aquell dissabte vespre al cine a l'aire lliure que es feia en el poble d'Alcudia. L'endemà arribàrem al Port de Pollença i per dinar tornàrem a Can Picafort i a la tarda del diumenge tornàvem cap el nostre poble.

Els vespres anàvem a ca na Mates

Els vespres sortíem a ca na Mates a fer "escambrins" amb en Jordi Fidauer, en Mateu Calderer i en Mateu de son Fluxà. Era l'únic joc que sabíem fer, gràcies a Déu, perquè les cartes i tos els vicis desgraciaven molts de matrimonis. Jo per sort no fumava ni bevia, les dones

m'agradaven, no vull dir mentides, però com que era pobre i massa bon al·lot, no mi vaig lluir massa. Com més perdut és un home, més èxit té amb les dones, després més tard toquen les conseqüències.

Als 28 anys vaig pensà que era hora de casar.

Abans de complir els 28 anys, vaig pensar que era hora de casar. Vaig provar una dona, que per cert encara es fadrina, i em donà carabassa. Em trobà pobre a devora ella, de guapos jo pretenia d'ésser-ho tant com ella; ella era més lletja que guapa, però ésser pobres diuen que no és cap tara, però sí una desgràcia ben grossa.

Un bon dia vaig conèixer la dona que encara jèim baix de la mateixa teulada i Déu vulgui que sigui per molts d'anys.

El meu sogre, que al cel sia, també trobava que un trist jornalero era poca cosa per ésser gendre seu, perquè ell era un mig amo i en aquell temps el que volien eres terrossos, just al revés d'ara.

L'any 49 ens casàrem

Malgrat tot el 29 de gener del any 49 decidírem casar-nos i anàrem a viure a una casa que havíem llogada al carrer de les Parres, pagant per ella 700 pessetes cada any.

Els primers anys els meus pares em donaren una trutja per engreixar, ja teníem un porcellet que vaig comprar a Sineu el dia de la fira, encara record que va pesar 17 quilos i quan el matàrem en va pesar 127. No en vàrem tenir altre mai de tan bona barra.

Jo abans d'anar a jornal i després d'haver-lo acabat,

anava amb la bicicleta a cercar figures a unes figueres que havíem llogat i també d'unes del sogre a la Penya. La trutja quan va estar grassa la venguérem, record que va fer més de 200 quilos i valgué quasi 5.000 pessetes, les quals les empràvem per comprar marès per dur a un solà que el sogre ens havia donat per si hi volíem fer un aiguavés per no haver de pagar lloguer. Aquest solà, com era natural, ens havia de servir de part de la seva herència.

El bastiment de la casa

El primer que vàrem fer va ésser el pou per tenir aigua per les obres. Jo el vaig començar i l'acabàrem amb en Joan Vidal. Férem barrumbís i quan el tinguérem a una trentena de pams trobàrem una veta d'aigua com un cigarro, després ja havíem de treure aigua i material. Jo ja havia traguinat pedres per paredar-lo, feina que va fer en Francesc Mendai ajudat per en Vidal i jo. Després jo tot sol, sense perdre cap jornal, vaig fer les escombres.

El meu pare em regalà la grava i el ciment mallorquí. Al cap de tres anys ja havíem bastit un aiguavés amb portassa, entrada i dormitori. Pujàvem a dalt del sòtil per dins la portassa, per una escala de gat que jo havia fet. A l'aiguavés de darrera hi férem la cuina que des cap d'uns anys, quan férem el segon aiguavés, la férem servir de dormitori, i em férem una altra en el corral que seria la definitiva. Sols anàrem de lloguer tres anys, el cap dels quals ja ens poguérem traslladar a ca nostra.

Al fons del corral hi vaig basti una soll i una bassa pel fems i

cada any fèiem dos porcs, un per vendre i l'altra per fer matances.

També la meva companya i jo férem el clot de la cisterna sense perdre cap jornal, ho fèiem abans o després d'anar-hi i els dissabtes, férem feina a té qui té.

Anàvem a espigolar a Carrutxa a mitges, per poder agafar dos o tres saquets de blat. Hi anàvem ben dematí, quan començaven a veure-hi ja érem al tros, i a les 7 els homes agafaven la bicicleta per a les 8 ésser al jornal, nosaltres fèiem colla amb el meu cosí Joan Sastre i la seva dona.

Agafar faves per la feina

Un any agafàrem faves per la feina, que consistia en agafar un tros de terra que més o manco hi hagués una batuda de dues bísties. L'amo les sembrava i nosaltres les collíem l'herba, les segàvem i fèiem les garbes. El dia que venia l'amo les feia batre i després posàvem 6 senalles dins el seu sac i una dins el nostre. Havíem de fer molta feina per poca cosa, però si aplegàvem dos o tres sacs pels porcs ens anava molt bé. També segàvem faves a escarada i les cobràvem a 35 pessetes el quartó. Jo no és que vulgui mal a ningú però crec que aniria bé que aqueixa gent que se queixa tant i tiren el pa, que jo quan ho veig el cor em fa mal, visquessin un parell d'anys de la manera que ens tocà viure a nosaltres.

A l'estiu de l'any 55, cansat de guanyar poc a can Puxé, em vaig canviar a cal fuster Paris i férem tracte a 4 pessetes l'hora. Per Ciutat ja començaven a pagar a duro i

en Puxé domés en donava 25 pessetes per les 8 hores.

Aquest any la meva dona començà a anar a la "Matança", abans només hi anava la temporada de matar porcs.

L'any 55 a la tardor, dia 10 de desembre concretament, la varen operar d'apendicitis i d'un quist. A la Matança li arreglaren els papers per anar a son Dureta que s'havia obert feia poc temps. Anàrem a una revisió i la feina que fèiem no ens agradava gens ni mica. Per aquest motiu optàrem per anar a un metge de paga, un tal Joan Pieres. L'operaren a la clínica Mare Nostrum i ens constà 5000 pessetes. El meu sogre ens donà 1000 i ningú més de la família ens va oferir res, però un amic em va dir que podia comptar amb ell; sempre l'he tingut i el tindrè per un bon amic. El que ens donà el sogre i lo que nosaltres teníem estalviat poguérem pagar, però quedàrem més pelats que un genoll.

L'any de la neu

El 57 va fer l'hivern més fred de tots els temps coneguts. Per San Joan, per tot el pla de Mallorca va nevar en quatre ocasions en el mes de febrer i cada vegada feia de 30 a 40 centímetres de neu. Les fulles de les figueres de moro quedaren congelades, els tarongers i llimoneres els varen haver d'acotar perquè tornassin treure d'abaix, de les teulades penjaven uns caramells de dos pams, moriren molts d'ocells. Els més vells deien que no ho havien vist mai i de llavors ençà no s'ha tornat veure ni falta que fa.

(continuarà)

PER LA VILA I FORA DE LA VILA LA BALANGUERA, HIMNE DE MALLORCA

Joan Morey

Una possible definició de cançó popular seria: "Es aquella que canta el poble"

I la canta per diversos motius:

- Perquè és hermosa i senzilla.
- Perquè és fàcil d'aprendre i d'interpretar.
- Té una estructura que permet incorporar-hi lletres diverses.
- Permet fer-ne petites modificacions que poden millorar, o empitjorar, la melodia.
- No té autor conegut.
- Ha esdevingut tradicional, ja que tots els vells d'un lloc la recorden com a pròpia d'aquella regió.

En realitat totes aquestes característiques estan interrelacionades i per explicar-ne una hem de fer forçosa referència a les altres.

- La major part de la peça està composta dins àmbits més reduïts que l'octava: hexacord i quinta principalment.
- "No en volem cap", "Ses ninetes", "Ton pare no té nas",... en són clars exemples.
- Per a la composició s'aprofita al màxim el recurs estilístic musical que ens ofereixen els intervals consonants de tercera Major i menor, quinta, quarta,...
- Aquesta característica fa que la tonada sigui de fàcil entonació.
- Estructurada fonamentalment en base a vuit compassos binaris. Això fa, i pensant que cada

compàs es subdivideix normalment en 4 corxeres, que s'hi puguin acoblar diferents estrofes de 4 versos octosíl·labs (o també de sis i set, si hi ha algun compàs amb una negra o una negra amb puntet).

- Aquesta característica fa que la tonada sia bona de memoritzar.
- No és veritat que no tinguin autor. El que passa és que aquests tipus de tonades, i perquè arrelin, necessiten temps; petits canvis i adaptacions. A cada generació, i fins que la tonada estigui ben definida, s'hi afegirien o llevarien notes. Sorgeixen diferents adaptacions de les quals el poble té tendència a atribuir-se'n l'autoria; però sempre és una persona concreta el qui ho fa.
- Per a il·lustrar-nos podem observar les tonades més conegudes del repertori de xeremiers, del romancer, tonades de ximbomba, de Sant Antoni, de feina, de ball de bot, fandangos,... o la mateixa Sibil·la.
- Per l'estructura melòdica i rítmica que tenen són relativament cosa de fàcil composició. Una altra és que siguin de l'agrat del públic o del mateix autor.
- En escoltar-la per primera vegada tenim la sensació que ja la sabíem.
- Fixem-nos, per exemple amb la següent, de la qual no en sé dir l'origen ni conec el títol, ni n'estic segur que la lletra i música siguin les correctes

ja que l'hem va cantar una nina petita. (*)

Dia 4 de novembre de 1996 el Consell de Mallorca tengué a bé proclamar, per decret oficial, la Balanguera himne de Mallorca.

La lletra és un poema de Joan Alcover i Maspons (1854-1926). Segurament fou composta entre 1903 i 1904; posteriorment musicada per Amadeu Vives i Roig.

Sense voler llevar (més bé afegir) valor musical i poètic a l'obra trob que abans de prendre cap decisió sobre la conveniència o no de proclamar-la himne de Mallorca s'haurien d'haver valorat profundament diverses qüestions; contrastar opinions; fer-ne seriosos estudis sobre diferents aspectes relacionats amb el tema:

a).- Antecedents musicals de la cançó.

Segons pareix l'evolució seria més o manco la següent:

1. Cançó popular de la zona del Pirineus francès que fa referència a una fornera (boulangère) que tractava guanyar-se la vida sense fer massa feina.
2. La tonada passa a les regions de Catalunya Nord amb el nom de bolanguera. Aquest nom s'anà transformant, segurament per influències del nom Berenguera, en Balanguera. Esdevingué popular gairebé a totes les regions catalanes i a Mallorca (La Balanguera filarà / la Balanguera filarà / posau foc a la caldera / la caldera bullirà).

3. Joan Alcover es basà en l'estructura rítmica de la tonada popular per a compondre el poema. Després fou musicat per Amadeu Vives, amb melodia diferent a la primitiva.

b).- Intencionalitat dels autors, sobretot del poeta, a l'hora de la composició.

c).- Valorar la necessitat de que Mallorca tenguí himne o no.

d).- Demanar opinió a músics entesos, (segons sembla no s'ha fet) en respecte a que la

Balanguera sia l'himne de Mallorca.

e).- Pens que la cançó no compleix quasi cap de les condicions de popularitat que abans he intentat explicar.

Cartes per llegir dues vegades

G. Morlà

9 de setembre de 1997

T'enyorava.

Em dóna coratge saber que el meus mots sempre són ben rebuts quan arriben a les teves mans. Maleït monòleg on només puc parlar jo quan molt més m'agradaria sentir la teva veu, veure l'expressió de la teva cara, acompanyada d'un bell somriure o eixugant unes llàgrimes que no podies ofegar. Sovint em mor perquè no sé com viure. M'acompanya, en el fred camí de la meua vida quotidiana, una mort solitària. Sola, seguida de paraules buides, sorolloses, que no diuen res, davant el mur que em separa d'una altra soledat. Voldria rompre el silenci, dir t'estim, travessar l'insalvable paret, donar el curt pas que em separa de l'altre però no sé com fer-ho.

Ahir vespre, si haguessis estat amb mi hauries pogut contemplar una nina peticona

de només quatre dies dormint tranquil·lament; escoltar una mare que, tenint molt fresc el record del seu part, jurava que mai més tornaria tenir un fill i sentir com una velleta que havia sobrepassat els 90 anys em deia: "no sé si val la pena l'haver nascut. Me fa por la mort, tota la vida he estat acompanyada dels sofriments. Quin sentit té la vida?"

"Jo no soc jove i sempre he vist al meu voltant la injustícia i la por. Tothora ha estat així: ben de grat ho aprenia als feixucs llibres dels bons temps passats. Malvisc en un país que no és lliure, cansadíssim, cruel, corromput, molt covard. Em toca de malviure en país indigne, però la resta del món no es pas millor. I puc alçar només unes fràgils paraules contra el desdeny dels senyors del poder. Tot just somriuen els llavis dels prínceps - a penes un somriure que ve des de l'oblit - i

dicten després, ja per a sempre, glaçades lleis de la força i l'espant: un ferm puntal, les més benignes crosses perquè camini el coix cap a la mort. Com lluitaré tan sols amb mots inútils, de què serveix el crit del somniador?

Desperto a poc a poc i en silenci contemplo la gran foguera encesa al llunyà sud (dins totes les guerres). Vergonya i deshonor de tots els pobles, arreu s'escamparà i en ella ens cremarem. Ara algú ho ha comprès, però aviat, de seguida, tothom coneixerà que som del tot perduts" Són paraules de Salvador Espriu. Sé que estic viva, que sent i pens, i lluit per ajustar el que crec amb el que pens i sent. Il·lusions, ensopegades, llàgrimes d'impotència, esperances borroses, cansament..., tot això és la meua vida. Com és la teva?

T'estim!.

VIVÈNCIES D'UNA JOVENTUT

per Bàrbara Mates

(Agafant sols el "damunt damunt" de la meua vida).

Des de el 11 anys d'edat als 65. Que me perdonin els lectors per aquesta feina escrita, no és per fer pena o llàstima a ningú, tampoc per fer-me sa víctima, per favor, no hi ha tal intenció. Va ésser que una persona amiga que me coneix, un dia xerrant de coses d'un temps, me va insistir perquè fes aquest senzill treball d'escriure ses vivències de sa meua passada vida, i jo li vaig dir: I que no serà un doi?. D'aquella conversa em va quedà un interrogant: Faig o no faig bé?. Un horabaixa que tenia poques feines me vaig "envitricollar" pes cervell es meu passat, més bé negre que de colorins, i aquí teniu es meu "rollo".

Bé, partint dels meus "elevadíssims" estudis primaris de ca ses Monges de la vila, als 12 anys vaig prendre es vol des de el colomer de ca nostre per guanyar uns doblers, ja que érem sis germanets i mon pare i ma mare. Molta talent i poc pa i ma mareta quasi sempre malalta. E.P.D.

La meua primera etapa per guanyar pessetes, no duros com es diu ara, fou en es cafè de can Cambuix, llogada per teta, hi vaig estar tres anys i guanyava 18 pessetes cada mes, que en aquelles saons era un bon sou. Després vaig anar de criadeta a ca don Ramon Gayà, apotecari, quan es varen casar vaig estar amb ells on anaren de noviis, al pis de ca madò Margalida Maiola. Vaig aguantar nou mesos i vaig haver de fugir per malalta, fluixedat i magror. Me vaig haver d'afluixar des guany de 28 pessetes cada mes.

Es metge Verger va dir a ma mare que me havia de dur per foravila per estar millor de salut. Passada una temporada, on tenia cosa de 17 anys, ja una polleta amb més ballera i cantera que res, me vaig

apuntar per balladora al grup folklòric de mestre Sebastià de sa Cabaneta i en Joan Marxando. Vàrem anar a ballar per ses festes patronals de molts de pobles de Mallorca, però prest se va estroncar s'alegria i es ballar a fer punyetes. Per altre vegada me llogaren per teta a Ciutat, en el Terreno, al carrer Santa Rita número vint-i-dos per més senyes. Vestida d'uniforme i més feliç que un ca amb un os. Aquí ja guanyava 40 pessetes cada més, hi vaig estar dos o tres anys.

Lavors torn a la vila estimada, on l'enyorança era molta i me vaig dedicar al jornal de foravila, de cap a cap d'any i de sol a sol. Primer, amb una germana meua anàvem a can Riera, una hora enfora, de mal camí i a peu. Sempre érem un estolet d'al·lotes, d'estiu i d'hivern. Si volíem guanyar un duro no quedava més remei, no hi havia res més al poble.

Començàvem al gener sembrant alls i cebes, collint herba als sembrats petits, un poc més tard calcigues i cugula, segant faves i qualche escarada d'ordi i blat. Amb sa falceta, sua qui sua. Més tard collint ametlles, figues, i garroves, en fi, sols sospiràvem les festes de Nadal. Ah! I tot i amb això, es temps d'aplegar ametlles nosaltres mos manteníem. Els migdies dinàvem davall una figuera. Una horeta de sesta i "tornem-hi". Dúiem una fiambrera amb patates bullides i un ou, si n'hi havia cap al nieró i si no fora, o pebres torrats i mitja arengada per hom i fruita si en trobàvem i punt. Això sí, s'aigua per beure la posava l'amo. En aquest dies guanyàvem 16 pessetes cada dia i lo que dúiem per dinar poc més o manco en valia 10 o 12, ja que en aquest temps era temps de fam i estraperlo.

Després de s'etapa de molts d'anys d'anar a can Riera, vaig passar a les cases de Solanda,

més prop de la vila. Es trajecte sempre es feia a peu, així que a aquells dies això de "footing" ni se'n parlava ni sabíem que era. A Solanda ja va ésser un poc més bo de pelar. Guanyàvem 22 pessetes de jornal i menjàvem allà. Sa majorala amb pasta mos feia coques amb tallades i es temps de ses figues, quan arribàvem des figueral per dinar, ses tres figueraleres, Antònia, Joan i jo, mos trèiem es capell, mocador i managots, i ens n'anàvem a rentar ses mans als ribells de s'escurador i tot d'una escampàvem sa mirada per veure si es tallador de fusta era brut de sang o no. Si per sort ho era es nostre coret s'eixamplava, contentes com unes castanyetes perquè sabíem que menjàriem carn.

Lavors, degut a que Solanda era propietat des amos de sa Matança vàrem tenir el cel obert, amb "enxufe" passàrem a fer feina a sa fàbrica, de matanceres, ja que en aquells dies era una honra i sort poder entrar a fer feina allà. Hi vaig anar uns quants anys.

En s'hivern a sa Matança i en s'estiu a Solanda. Darrerament i fins que se va tancar de tot, amb don Montserrat Truyols hi vaig anar quasi uns tretze anys, en tot i amb això servint a mon pare, al cel sia, malalt i vell, fins als 87 anys. Després de mort mon pare, on jo ja no era cap nina, vaig acabar de fer es llogu estopejant i servint quasi cinc anys a na Maciana Pericassa.

Així me pareix que amb to això i un poc més de sa família, on a una germana meua domés és que no li vaig posar es tres fills en el món però quasi quasi. Partint de tia teta i jornalera, entre i entre, vos asseguro que als 67 anys ja es ben hora de dir "ou", fins aquí hem arribat, i de fer lo que domés puc i tenc ganes i a més com som fadrina, gràcies a Déu.

LLIBRES: Jaume Santandreu. El sexe del profeta. G. Morlà

És el títol amb que encapçala Víctor Gayà la apassionant psico-biografia de Jaume Santandreu. Víctor Gayà, llicenciat amb Psicologia i excel·lent escriptor, combina rítmicament la narració i el diàleg, la perspectiva de l'autor i la resposta literal rica i sorprenent de l'autèntic Jaume Santandreu, profeta i, tanmateix, sexual.

Jaume Santandreu nasqué el dia 9 de juny de 1938, l'únic baró d'entre cinc germans. Als deu anys va decidir ésser capellà i anar al Seminari. És acceptat i conegut com l'autèntic profeta de la marginació a Mallorca. La seva acció sociopolítica, les seves provocacions públiques, la seva posició de capellà actiu, els seus poemes, les seves narracions fan que la seva personalitat no hagi passat desapercebuda.

Pels qui no temin enfrontar-se a l'autocrítica, o siguin capaços d'admetre un plantejament diferent, personal i compromès amb la religió, transcriu uns fragments de l'esmentat llibre on en Jaume de manera crua i descarnada fa honra a la seva sinceritat.

"El Seminari per a mi va ésser una màquina de capolar. Em varen agafar, em varen reprimir, em varen descobrir el pecat i llavors, em varen culpabilitzar; em varen fer sentir pecador. Em tiraren dins la màquina de fer masoques perduts durant dotze anys. Es tractava de convertir tot allò que era bo en negatiu, tot el que era virtut en pecat, tot el pecat en remordiment, i el remordiment en por. El Seminari em va capolar fins a convertir-me en un masoquista pur".

"Als deu anys Déu era un ésser molt incorporat dins la meua vida, una cosa com a molt natural. Als vint anys Déu era, per a mi, el turment personificat, una obsessió implacable; hi tenia

una relació com de criat a amo; gens de mística, tot pura ascètica, el meu tracte amb Ell era mitjançant la mortificació i el sacrifici. Als trenta anys va ser el coronament de tota la crisi del Perú que suposà una revisió total de tot, també de Déu, era l'acceptació d'un Déu, que no he abandonat pus, lligat a la llibertat, a l'absolut, un Déu que tant m'és si existeix o no, en tot cas seria el seu problema. Va ser quan vaig poder escriure: 'Crec tant en Déu que som tranquil·lament ateu', o 'si Déu existeix no em necessita' "...

"Nosaltres som jueus, no cristians. Jesús va abolir la religió, ho va abolir tot: poder, església, organització... Com va dir Voltaire: 'Jesús predicà la llibertat i el dimoni li va inventar l'Església'. Llavors, tu no et pots dir cristià perquè vas a missa, combregues o reses el rosari, quan tu vas a l'església ets un jueu. La religió de Jesús era una religió fora del temple, asseguts a una taula o caminant pel món, i només es demostrava per les obres; si vols ser cristià deixa-ho tot i segueix-lo. Ara si vols ser jueu et basta complir les regles.

- Per això has dit més d'una vegada que cal elegir entre l'Església i l'Evangeli?

- Clar: No poden anar junts, perquè l'Església és institució i és jerarquia i és poder, i l'Evangeli és llibertat, és anarquia. L'Església és un monstre, és una contradicció que ha assolit un prodigi: és capaç de vestir-se d'or de pedreria, de pompes, però enalteix el naixement de Jesús dins una cova, i tan tranquils; l'Església mai no ha negat l'Evangeli per molt que l'Evangeli negui l'Església contínuament, ha

aconseguit empassar-se les contradiccions i fer-les enviar a la gent. És la doctrina de les tres temptacions, on l'Església hi ha caigut amb les quatre potes convertint les pedres en bens econòmics, adorant a qui té el poder com en Franco o en Pinochet, i donant l'espectacle; ella que parla contra els homosexuals, què n'ha fetes de 'mariconades' "...

- "No té l'Església veu i vot de pobresa?"

- La veu de la pobresa només està en el silenci dels pobres; quant al vot de pobresa, la meua teoria és que tots els que l'hagin fet haurien d'estar devora els pobres forçosos perquè així aquests autenticarien si la seva pobresa és vertadera o fictícia, i endemés els pobres reals veurien dignificada la seva pobresa, perquè si un que podria ser ric elegeix ser pobre, qualche motiu molt fort deu tenir"...

- "Pens en els enemics de l'ànima que són els gramàtics, els filòlegs, els correctors d'estil, els puristes de la llengua, tota aquesta gent que són com a sanats, gent que s'aferra a la fredor d'una llengua estàndard; gent que hauria de desaparèixer perquè són com els dictadors de l'art. Bé tot això és una crítica i una autocrítica cap allò que en podríem dir 'intel·lectualoides' que mai no són intel·lectuals perquè, l'intel·lectual fa una labor més profunda que tot això i, sobretot, actua de manera que fa estimar allò que tramet, sigui una llengua, un concepte de nació, una concepció de país... Un professor que fa odiar l'assignatura que dona no és un professor és un dinamitador."

Josep Estelrich, la reivindicació de la pagesia per Arnau Company

Avui vespre a la Casa de Cultura de Sant Joan es presentà el ***llibre República, Guerra Civil, postguerra a Sant Joan. El món de la pagesia (1.997)***, de Josep Estelrich i Mieres. Es tracta d'un treball, publicat pòstumament, que es divideix en dues parts: la primera recull unes notes recordatoris de l'autor sobre la II República, la Guerra Civil i la postguerra, i la segona un conjunt de textos diversos, editats majoritàriament a publicacions periòdiques, com Mallorca Pàgesa, Sant Joan, Mel i Sucre, Diario de Mallorca, Es Molí Nou i Perlas y Cuevas i d'altres inèdits.

El fet no tendria gaire transcendència si l'autor no fos qui era. Josep Estelrich Mieres, nascut a Sant Joan el maig de 1.928, era conegut com l'amo en Pep d'Hortella no solament al poble i a Vilafranca, sinó també arreu de Mallorca. Era el que se'n diu un pagès de soca-rel, un bon pagès, un home que li tocà viure probablement un dels períodes pitjors de la nostra pagesia. En el context d'un camp mallorquí en constant transformació, amb problemes i amb dificultats, amb manca de solucions polítiques, amb un arraconament constant, l'amo en Pep estava orgullós de pertànyer a aquesta pagesia. Es resistia i no volia deixar-se vèncer amb facilitat davant el paper que la societat moderna conferia a l'agricultura. Les armes de lluita resistent de l'amo en Pep foren, a més de la constant formació professional i intel·lectual, la feina ben feta, la solidaritat, la dignificació del treball i la necessitat de

coneixement no solament de les innovacions tècniques i l'adaptació, sinó també del passat de les tradicions, dels costums, en definitiva de la pròpia història.

Era una persona que tenia ben clar allò de «qui perd els orígens per la identitat». L'amo en Pep entenia el món de la pagesia no únicament com una manera de guanyar-se les sopes, sinó com una manera de viure, de sentir, d'estar. Per ell, ser pagès era, en definitiva, una manera d'entendre el món. L'amo en Pep tengué la necessitat de mantenir un compromís civí amb els seus conciutadans.

Primer, es limità als santjoaners, però al final del decenni de 1970, a través de la Unió de Pagesos i del Partit Socialista de Mallorca, estengué aquest compromís a tots els mallorquins. A Sant Joan el 1969, impulsà i reorganitzà la Cooperativa Agrícola - Una entitat que presidí de 1980 fins a la seva mort, excepte algun curt període de temps -. Entre 1971 i 1975, estigué al

capdavant del Teleclub del poble, des d'on es dugué a terme una intensa activitat social i cultural. El 1973, entrà a l'Ajuntament com a regidor i va viure les acaballes del franquisme i la transició democràtica i jugà un bon paper en la democratització de la institució. Precisament, són aquests anys que defineixen i configuren l'«homenot», com diria Josep Pla, que després coneguérem els mallorquins. L'opció per l'ideari progressista i nacionalista fa que el 1979, a les primeres eleccions municipals d'ençà de la restauració de la democràcia, encapçali la Candidatura Independent de Sant Joan. Fou elegit regidor i estigué quatre anys més en el consistori però a l'oposició. Durant aquests anys també aprofundirà en el seu compromís polític i social, tant amb el PSM - serà candidat a les eleccions preautonòmiques, autonòmiques i generals - com amb la Unió de Pagesos, a la qual dedicarà moltes hores per impulsar el seu arrelament. No es cansarà d'anar divulgant i repetint, en un terreny poc propici moltes vegades, la necessitat de ser solidaris i cooperativistes de la malmesa pagesia com a única solució.

Però, tornant al llibre, Josep Estelrich se'ns mostra com una persona il·lustrada, progressista, nacionalista, preocupada, reflexiva i serena. Els qui el coneixíem ja ho sabíem. Dissortadament, el 4 de març de 1995, vàrem perdre la seva conversa, però ens resta el record, la tasca i el mestratge.

Finalment, voldria agrair al Col·lectiu Teranyines que ens ajudi a perpetuar la seva figura i el seu pensament. **DdB, 30 d'agost 1997**

EL DR. MIQUEL POCOVÍ MIERES, PREGONER DE LES FESTES. per Miquel Florit

El Dr. Miquel Pocoví Mieres, fill del guàrdia civil jubilat, Andreu Teixidor i de Francisca Faleu, va néixer l'any 1948. Es llicencià en Ciències Químiques l'any 1974 en la Universitat de Barcelona i es doctorà l'any 1979 en la Universitat de les Illes Balears. Actualment es professor titular des de 1985 de la Universitat de Saragossa, treballant en el departament de Bioquímica, Biologia Molecular i Cel·lular. Durant els últims 10 anys ha participat entre altres projectes d'investigació en "Valoració de la nutrició materna durant l'embaràs i la seva repercussió sobre el creixement i desenvolupament del fetus" (1986-1989); en

"Polimorfisme del multigen apo A1/CIII/AIV associat amb malalties coronàries prematures" (1987-1990); en "Polimorfismes genètics associats amb malalties cardiovasculars" (1989-1992); etc. fins a un total de 12 projectes, participant unes vegades com a membre de l'Equip Investigador i altres com a Investigador Principal.

La seva activitat com a publicista és també molt extensa, tenint en revistes, llibres, capítols de llibres, prop de 50 col·laboracions, en espanyol i anglès.

Ha realitzat estances de 2 i 3 mesos en centres estrangers entre ells el Human Nutrition Research Center On Aging, University de Boston (USA), amb l'objectiu "d'aprendre tècniques de Biologia Molecular" (1988); Subclonar gens apo CIII AIV" (1990); "Caracteritzar proteïna mudada de apo E" (1992) Ha dirigit nombroses tesis doctorals, que han merescut la qualificació de "Apto cum laude" totes elles. Continuant en la elaboració d'altres tesis doctorals. També ha dirigit durant els darrers 5 anys altres tantes tesines de Llicenciatura que ha merescut les

qualificacions de "notable" i "sobresaliente", en dos i tres casos respectivament.

Durant els darrers 5 anys i sol per invitació ha presentat comunicacions i ponències a Congressos i Simposiums, celebrats a Saragossa (1990), Londres (1992), Santander (1993), Alacant (1994), La Corunya (1995), Madrid (1996), Córdoba (1996) i València (1996).

Les Comunicacions a Congressos, sols el anys 1992-1997, en espanyol i anglès han estat més de 60, la darrera al Congrés de la Societat Espanyola de Arteriosclerosis, celebrat a las Palmas de Gran Canària aquest mes de setembre de 1997.

És membre de les Societats Espanyoles de Bioquímica, de Química Terapèutica, d'Arteriosclerosis i Vocal de la junta Directiva de la Societat Espanyola de Arteriosclerosis durant els anys 1993-1996. També és membre fundador de la Euroscience Association i Coordinador de la Comissió de

Genètica del Fons d'Investigació Sanitària (FIS) 1997.

Resumint el Grup que dirigeix el Dr. Pocoví ve estudiant els darrers anys marcadors genètics associats tant a la malaltia coronària com a trastorns del metabolisme lipídic. Aquest Grup ha estudiat marcadors dels gens de les apolipoproteïnes AI, CIII, AIV, AII, B100 i receptor LdL en relació amb nivells de HDL - colesterol i LDL - colesterol. Aquest equip d'investigació ha aconseguit caracteritzar 14 mutacions en el receptor LDL- (no descrites abans) que són responsables de hipercolesterolemia familiar, essent les primeres mutacions que se ha descrit en aquest gen en

la població espanyola. Aquest equip investigador té una ampla experiència en enzimologia, estudi del metabolisme lipídic, estudi de marcadors genètics, etc. El grup del Dr. Pocoví és capdavanter en Espanya en l'aplicació de les Tècniques de la Biologia Molecular.

El Dr. Pocoví té publicats un total de 47 articles en revistes Internacionals i Nacionals, més de 80 comunicacions a Congressos Nacionals i Internacionals. Ha dirigit 9 tesis doctorals i actualment n'està dirigint 3 més.

La Major part dels membres del seu equip i ell mateix, han ampliat coneixements fent estades d'investigació en Laboratoris de Biologia Molecular dels Estats Units, França i Dinamarca.

Aquest és resumit el currículum d'aquest gran investigador que és Miquel Pocoví Mieres, un home ple de senzillesa, que no oblidarà les seves arrels santjoaneres com demostrà en la lectura del Pregó 1997

Biblioteques de Mallorca Centre Coordinador

BIBLIOTECA MUNICIPAL PARE RAFEL GINARD BAUÇA

NOVETATS

Brotons José M^a - **Guia del Parc Natural de Mondragó** - Palma - Govern Balear

Coll Monserrat, Pep - **Guia de passeig del Parc Natural de Sa Dragonera** - Palma - Govern Balear

Delgado Reina, Matilde - **Historia de la radio a Mallorca (1933-1994)** - El Tall - Palma 1996

Escartín Bisbal, Joana M. - **La dona en la Mallorca Contemporània** - Palma - Doc. Balear 1997

Gili Ferrer, Antoni - **Aportació al Cançoner Popular de Mallorca** - Tom III - El Tall - Palma 1966

Ginard, Damià - **L'oposició al franquisme a les Balears (1936 - 1975)** - Palma - Doc. Balear 1997

Llabrés Bernat, Antònia - **El paisatge a les Balears**. Palma: 1997 - Govern Balear

Pomar, Jaume - **La sinya de les hores** - El tall - Palma 1997

Vicens, Gabriel - **Vergel Poética** - Lluçmajor, 1996

Consell Insular
de Mallorca